

Inhoudsopgave:

Doel van het omgangsprotocol.....	3
Het probleem dat pesten heet.....	4
Voorwaarden waar we met elkaar aan moeten voldoen.....	5
Hoe voorkomen we pestgedrag.....	6
Aanpak van ruzies en het pestgedrag in acht stappen.....	7
Begeleiding van de gepeste leerling en de pester.....	8
Adviezen aan de ouders van onze school.....	9

Bijlage:

- stappenplan leerling
- formulier 'oepsblad'
- formulier 'nadenken'
- formulier 'maatregelen'
- formulier 'schorsingsgesprek'

In de eerste week van het nieuwe schooljaar wordt dit protocol besproken in de groepen.

Doel van dit omgangsprotocol.

Alle kinderen mogen zich in hun basisschoolperiode veilig voelen, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen.

Door regels en afspraken zichtbaar te maken kunnen kinderen en volwassenen, als er zich ongewenste situaties voordoen, elkaar aanspreken op deze regels en afspraken.

Door elkaar te steunen en respect te tonen stellen we alle kinderen in de gelegenheid om met veel plezier naar school te gaan!

Pesten komt helaas op iedere school voor, ook bij ons. Het is een probleem dat wij onder ogen zien en op onze school serieus aan willen pakken.

In dit protocol wordt het begrip pesten verduidelijkt; geven we aan hoe we het pestgedrag zoveel mogelijk proberen te voorkomen; en komen we door middel van een stappenplan tot een gestructureerde aanpak van het probleem.

Het probleem dat pesten heet.

Pesten is niet aan leeftijd gebonden en komt ook in alle lagen van de bevolking voor. We willen een stukje bewustzijn creëren en van daaruit makkelijker in gesprek komen. Ons motto is: Voorkomen is beter dan genezen.

Oorzaken van pestgedrag kunnen onder andere zijn:

- Een problematische thuissituatie
- Voortdurend gevoel van anonimiteit (buitengesloten voelen)
- Voortdurend in een niet-passende rol worden gedrukt
- Voortdurend met elkaar de competitie aan gaan
- Een voortdurende strijd om macht in de klas of buurt

Signaleren van pesterijen kunnen onder andere zijn:

- Een klasgenoot voortdurend ergens de schuld van geven
- Briefjes doorgeven
- Opmerkingen maken over kleding
- Isoleren
- Buiten school opwachten, slaan of schoppen
- Achterna rijden naar het huis van het slachtoffer
- Schelden of schreeuwen tegen het slachtoffer
- Via msn, sms, hyves, facebook, twitter of bellen negatief uitlaten over anderen
- Volstrekt doodzwijgen
- Psychisch, fysiek of seksueel mishandelen
- Een kring vormen of insluiten in de klas, gang of schoolplein
- Buiten school opwachten, slaan of schoppen
- Klopjachten organiseren
- Als slaaf behandelen
- Nooit de echte naam van een klasgenoot gebruiken, maar een bijnaam
- Voortduren zogenaamde leuke opmerkingen maken over een klasgenoot
- Opdrachten geven huiswerk te maken of huiswerk innemen
- Bezittingen vernielen of afpakken
- Cadeaus eisen of geld afpersen
- Jennen
- Beledigen
- Kettingbrief schrijven

Signalen van het gepeste kind:

- Lichamelijke klachten
- Buikpijn
- Structureel te laat komen
- Niet naar school willen

Leerkrachten en ouders moeten alert zijn op de manier waarop kinderen met elkaar omgaan en duidelijk stelling nemen wanneer bepaalde gedragingen hun norm overschrijden.

Voorwaarden waar met elkaar aan moeten voldoen.

- Pesten moet als probleem worden gezien door alle direct betrokken partijen: leerlingen (gepeste kinderen, pesters en de zwijgende groep), leerkrachten en de ouders/verzorgers (hierna genoemd: ouders)
- De school probeert pestproblemen te voorkomen. Los van het feit of pesten wel of niet aan de orde is, moet het onderwerp pesten met de kinderen bespreekbaar worden gemaakt, waarna met hen regels worden vastgesteld.
- Als pesten optreedt, moeten leerkrachten (in samenwerking met de ouders) dat kunnen signaleren en duidelijk stelling nemen.
- Wanneer pesten ondanks alle inspanningen toch weer de kop opsteekt, moet de school beschikken over een directe aanpak.
- Wanneer het probleem niet op de juiste wijze wordt aangepakt of de aanpak niet het gewenste resultaat oplevert dan is de inschakeling van een vertrouwenspersoon nodig. De vertrouwenspersoon kan het probleem onderzoeken, deskundigen raadplegen en het bevoegd gezag adviseren.
- Op onze school is een vertrouwenspersoon aangesteld.
- Samenwerken zonder bemoeienissen.
School en gezin halen voordeel uit een goede samenwerking en communicatie. Dit neemt niet weg dat iedere partij moet waken over haar eigen grenzen. Het is bijvoorbeeld niet de bedoeling dat ouders naar school komen om eigenhandig een probleem voor hun kind op te komen lossen. Bij problemen van pesten zullen de directie en de leerkrachten hun verantwoordelijkheid nemen en indien nodig overleg voeren met de ouders. De inbreng van de ouders blijft bij voorkeur beperkt tot het aanreiken van informatie, tot het geven van suggesties en tot het ondersteunen van de aanpak van school.

Hoe voorkomen we pestgedrag.

In de groepen worden wekelijks vormende elementen als respect, aandacht en zorg binnen de opdrachten van de methode Kanjertraining aan de orde gesteld en toegepast.

In de relatie tussen kind en leerkracht en kinderen onderling zijn de volgende omgangsnormen van belang:

- De leerkracht ziet het kind als competent. Hij/zij geeft veel positieve feedback, vertrouwen en verwacht veel van de kinderen.
- De kinderen worden zoveel mogelijk gezien als autonome individuen die veel zelfstandig kunnen werken, mee kunnen denken, zelfstandig problemen kunnen oplossen en initiatieven kunnen nemen.
- Er wordt gewerkt aan een optimale relatie tussen leerkrachten, tussen kinderen en tussen leerkracht en kind. Er wordt daarin gestreefd naar open communicatie zonder vooroordelen.
- Elk kind wordt door de leerkracht bij binnenkomst gegroet en kinderen groeten terug.
- De leerkracht is in zijn houding open en waarderend. Hij / zij probeert aandachtig en effectief te luisteren. Daarnaast is zijn / haar gedrag corrigerend en lerend.

Het voorbeeld van de leerkrachten (en thuis de ouders) is van groot belang. Er zal minder gepest worden in een klimaat waar duidelijkheid heerst over de omgang met elkaar, waar verschillen worden aanvaard en waar ruzies niet met geweld worden opgelost maar uitgesproken. Agressief gedrag van leerkrachten, ouders en de leerlingen wordt niet geaccepteerd. Leerkrachten horen duidelijk stelling te nemen tegen dergelijke gedragingen.

In elke groep wordt geëvalueerd hoe de dag is verlopen. Bij niet gepast gedrag komen de groepsafspraken aan de orde.

Schoolregels

- **Wij vertrouwen elkaar**
- **Niemand speelt de baas**
- **Niemand lacht uit**
- **Niemand doet zielig**
- **Wij helpen elkaar**

Aanpak van ruzies en het pestgedrag in 8 stappen

Naam leerling:.....

Stappenplan		
Stap 1	Stop, hou op!	
Stap 2	Stop, hou op! Of ik ga naar juf/meester	
Stap 3	Naar de leerkracht Leerkracht heeft gesprek met betrokken leerlingen.	Datum: Evaluatie:
Stap 4	Gesprek met leerling + leerkracht Strafmaatregelen: time-outplek / nadenkplek, naar binnen sturen Maximaal 3x, dan ouders op de hoogte stellen: 3 ^e x: oepsblad invullen + zie stap 5.	Datum: Evaluatie:
Stap 5	Gesprek met leerling – leerkracht: duidelijkheid over de regels en het stoppen met een bepaald gedrag. De leerling vult het formulier 'Nadenken.....' in. Ouders ondertekenen dit formulier.	Datum: Evaluatie:
Stap 6	Gesprek met leerling, leerkracht en I.B./er of directeur. Maak duidelijk wat pester veroorzaakt en dat pestgedrag moet stoppen. Leerling schrijft een verslag - leest een boek - bekijkt een film.. Ouders uitnodigen op school.	Datum: Evaluatie:
Stap 7	Gesprek met leerling, ouders, directeur en I.B./er. Externe deskundigen inschakelen. Informeren over mogelijke gevolgen o.a. schorsing.	Datum: Evaluatie:
Stap 8	Time-out; zie protocol aannamebeleid.	Datum: Evaluatie:
Stap 9	Schorsingsgesprek met leerling, ouders, directeur en I.B./er	Datum: Evaluatie:

N.B.

- Een voorval kan dusdanig ernstig zijn dat er besloten wordt sneller dor de stappen te gaan.
- De rol van de leerkracht bij stap 3,4 en 5 kan ook de schoolcontactpersoon zijn. Wanneer bij stap 3,4 en 5 de leerkracht het stappenplan doorneemt, wordt de schoolcontactpersoon bij stap 6 betrokken.

Begeleiding van de gepeste leerling.

- Medeleven tonen en luisteren en vragen: door wie wordt er gepest
- Nagaan hoe de leerling zelf reageert, wat doet hij – zij voor, tijdens en na het pesten
- Huilen of heel boos worden is juist vaak een reactie die een pester wil uitlokken. De leerling in laten zien dat je op een andere manier kunt reageren.
- Zoeken en oefenen van een andere reactie bijvoorbeeld je niet afzonderen
- Het gepeste kind in laten zien waarom een kind pest.
- Nagaan welke oplossing het kind zelf wil.
- Sterke kanten van de leerling benadrukken.
- Belonen (schouderklopje) als de leerling zich anders – beter opstelt.
- Praten met de ouders van de gepeste leerling en de ouders van de pester (s)
- Het gepeste kind niet over beschermen bijvoorbeeld naar school brengen of ´ik zal het de pesters wel eens gaan vertellen´. Hiermee plaats je het gepeste kind juist in een uitzonderingspositie, waardoor het pesten zelfs nog toe kan nemen.

Begeleiding van de pester.

- Praten; zoeken naar de reden van het ruzie maken – pesten (baas willen zijn, jaloezie, verveling, buitengesloten voelen)
- Laten inzien wat het effect van zijn/haar gedrag is voor de gepeste.
- Excuses aan laten bieden.
- In laten zien welke sterke (leuke) kanten de gepeste heeft.
- Pesten is verboden in en om de school, wij houden ons aan deze regel. Straffen als het kind wel pest, belonen (schouderklopje) als het kind zich aan de regels houdt.
- Kind leren niet meteen kwaad te reageren, leren beheersen, de ´stop-denk-doe houding´ of een andere manier van gedrag aanleren.
- Contact tussen ouders en school; elkaar infomeren en overleggen. Inleven in het kind; wat is de oorzaak van het pesten?
- Zoeken van een sport of club; waar het kind kan ervaren dat contact met andere kinderen wel leuk kan zijn.
- Inschakelen van hulp; SMW, sociale vaardigheidstrainingen, jeugdgezondheidszorg, huisarts of GGD.

De meelopers en andere leerlingen

Meelopers zijn leerlingen die incidenteel meedoen met het pesten. Dit gebeurt meestal uit angst om zelf in de slachtofferrol terecht te komen, maar het kan ook zo zijn dat meelopers stoer gedrag wel interessant vinden en dat ze denken in populariteit mee te liften met de pester. Verder kunnen leerlingen meelopen uit angst vrienden of vriendinnen te verliezen.

De meeste leerlingen houden zich afzijdig als er wordt gepest. Ze voelen zich wel vaak schuldig over het feit dat ze niet in de bres springen voor het slachtoffer of hulp inschakelen. Tijdens de oefeningen uit de Kanjertraining leren de kinderen hoe ze hier mee om moeten gaan.

Adviezen aan de ouders van onze school:

Ouders van gepeste kinderen:

- Neem het probleem serieus
- Houd de communicatie met uw kind open, blijf in gepraat met uw kind.
- Als pesten niet op school gebeurt, maar op straat, probeert u contact op te nemen met de ouders van de pester (s) om het probleem bespreekbaar te maken.
- Pesten op school kunt u het beste direct met de leerkracht bespreken.
- Door positieve stimuleren en zgn. schouderklopjes kan het zelfrespect vergroot worden of weer terug komen.
- Steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt.
- Zoek eventueel hulp in de vorm van een Sova training.

Ouders van pesters:

- Neem het probleem van uw kind serieus.
- Raak niet in paniek: elk kind loopt kans pester te worden.
- Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen.
- Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet.
- Besteed extra aandacht aan uw kind.
- Corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind.
- Maak uw kind duidelijk dat u achter de beslissing van school staat.

Alle andere ouders:

- Neem het gepeste kind serieus.
- Stimuleer uw kind om op een goede manier met andere kinderen om te gaan.
- Corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag en benoem goed gedrag.
- Geef zelf het goede voorbeeld.
- Leer uw kind voor anderen op te komen.
- Leer uw kind voor zichzelf op te komen.

Voor achtergrond informatie zie map 'omgangsprotocol'.

Bijlage: stappenplan leerling

Naam leerling:.....

	Stappenplan	
Stap 1	Stop, hou op!	
Stap 2	Stop, hou op! Of ik ga naar juf/meester	
Stap 3	Naar de leerkracht Leerkracht heeft gesprek met betrokken leerlingen.	Datum: Evaluatie:
Stap 4	Gesprek met leerling + leerkracht Strafmaatregelen: time-outplek / nadenkplek, naar binnen sturen Maximaal 3x, dan ouders op de hoogte stellen: 3° x: oepsblad invullen + zie stap 5.	Datum: Evaluatie:
Stap 5	Gesprek met leerling – leerkracht: duidelijkheid over de regels en het stoppen met een bepaald gedrag. De leerling vult het formulier 'Nadenken.....' in. Ouders ondertekenen dit formulier.	Datum: Evaluatie:
Stap 6	Gesprek met leerling, leerkracht en I.B./er of directeur. Maak duidelijk wat pester veroorzaakt en dat pestgedrag moet stoppen. Leerling schrijft een verslag - leest een boek - bekijkt een film.. Ouders uitnodigen op school.	Datum: Evaluatie:
Stap 7	Gesprek met leerling, ouders, directeur en I.B./er. Externe deskundigen inschakelen. Informereren over mogelijke gevolgen o.a. schorsing.	Datum: Evaluatie:
Stap 8	Time-out; zie protocol aannamebeleid.	Datum: Evaluatie:
Stap 9	Schorsingsgesprek met leerling, ouders, directeur en I.B./er	Datum: Evaluatie:

Bijlage: formulier 'oepsblad'

Naam:.....

Groep:.....

Datum:.....

Waar is het gebeurd
Wie waren erbij betrokken? (naam + groep)
Wat gebeurde er? Wat is er mis gegaan?
Hoe had je het kunnen voorkomen?
Waar moet je in het vervolg aan denken?

Het oepsblad is een onderdeel van ons omgangsprotocol en wordt bewaard in de map in de I.B. kamer.

Bijlage: formulier ‘nadenken’

Stap 5: Nadenken ...!

Naam leerling: .....
Groep: .....
Naam leerkracht(en): .....
Datum: .....

We willen dat iedereen zich veilig voelt op deze school.
Je hebt het oepsblad ingevuld voor je gedrag en je hebt een gesprek gehad.
Schrijf hieronder wat er is gebeurd, waardoor je hier nu zit.
Wat deed jij?

.....
.....

Hoe reageerde de ander / hoe reageerden de anderen?

.....

Schrijf nu op hoe dit voor de ander was, toen jij je zo gedroeg, hoe voelde die ander zich? Wat zijn de gevolgen voor de ander?

.....
.....

Hoe had jij je anders moeten gedragen?

.....
.....

Gesprek met de leerkracht en dan samen invullen.

We willen dat jij je houdt aan de volgende regel(s):

Stoppen met: .....

Wel doen: .....

Eventuele maatregelen om dat te bereiken:

.....
.....
.....

Volgende gesprek: .....

handtekening leerling..... handtekening groepsleerkracht.....

handtekening ouder(s)/verzorger(s).....

Bijlage: formulier ‘maatregelen’

Stap 6: Maatregelen

Naam leerling: .....
Groep: .....
Naam leerkracht: .....
Naam schoolcontactpersoon / I.B.-er: .....
Datum: .....

We willen dat iedereen zich veilig voelt op deze school.

Op dit moment is jouw gedrag zodanig dat de ander zich niet veilig voelt. We hebben afspraken gemaakt over je gedrag, maar we zien dat je je niet goed aan die afspraak kunt houden.

Om zoveel mogelijk te voorkomen dat anderen last van je hebben, worden de volgende maatregelen getroffen: (de aangekruiste regels(s) is/ zijn van toepassing)

In de pauzes binnen blijven

Bepaalde les niet bijwonen: _____

Nablijven

Boek lezen of een film kijken en een verslag maken

Strafwerk: _____

Andere maatregelen: _____

Verslag boek of film:

Volgende gesprek: .....

handtekening leerling..... handtekening groepsleerkracht .....

handtekening ouder(s)/verzorger(s) .....

Bijlage: formulier ‘schorsingsgesprek’

Stap 8: Schorsingsgesprek

Naam leerling: .....

Naam leerkracht: .....

Naam directeur: .....

Datum: .....

Aanwezig:

.....

.....

In het gesprek is het volgende besproken:

Voor akkoord: Voor akkoord:
Handtekening leerling

Voor akkoord:
Handtekening directeur

Voor akkoord:
Handtekening ouders(s)/ verzorger(s)

